

A felvételtechnika átalakulásával a képek bemutatásának a módja is változik. A lehetőségek gombamód való szaporodásával állunk szemben. Hol van már a hosszas előkészületekkel, a lakás ideiglenes átrendezésével járó diavetítések kora? Az interneten szinte azonnal közzétehetjük legújabb képeinket, nemcsak egy szűk kör, hanem az egész világ számára. Telefonunkban is tárolhatunk képeket, amelyeket megfelelő kiegészítővel tv-n, számítógép monitorán mutathatunk meg. Az asztali digitális fotóalbumokkal saját magunkat és látogatóinkat szórakoztathatjuk lakásunkban, a dvd-lejátszókkal pedig a tv-n keresztül nézegethetjük képeinket akár lemezről, akár pendrive-ról vagy memóriakártyáról.

Digitális diavetítés

látványosan

Vajda János

A hagyományos diavetítéseknek a látványosság előnye mellett volt egy nagy hátránya. A képek váltása között elsötétülő helyiség, majd a gyorsan újra kivilágosodó vászon nagyon fárasztotta a szemet, még jó képanyag esetében is. Ezt ki lehetett küszöbölni az áttűnő vetítéssel, két vetítőt használva, egy speciális átúszató elötétet helyezve az objektívek elé, ezt kézzel vagy elektronikával lehetett vezérelni. Ez azonban plusz beruházást megkényelmetlenséget jelentett, pedig ez így még nem is minősült diaporámának, csupán egy szemkímélő diavetítésnek. Ma sokkal egyszerűbb a dolgunk. A számítógép alapú képbemutató még az áttűnő alkalmazása nélkül is a pillanat törtrésze alatt váltja a képeket. Mindössze a megfelelő technikai és szoftveres háttérre és megfelelően méretezett képekre van szükségünk, és még a legegyszerűbb képnéző programokhoz is hozzá lehet rendelni a képváltásokhoz az áttűnést.

Képek méretezése ● ● ● ● ● ● ● ●

Bármilyen konfigurációra tervezzük a bemutatót, az egyik legfontosabb tennivalónk a kiválasztott képek hozzáméretezése a rendszerhez. Ha saját hordozható technikát használunk, úgy egyszerű a dolgunk, hiszen a paraméterek állandók és ismeretek. Tisztában vagyunk rendszerünk erőforrásaival, ugyanis a nagy felbontású projektorokhoz megfelelő teljesítményű hardver összetevők kellenek. Ezeket egyszer kell összehangolni, és onnan kezdve

már ismert összeállításához méretezhetjük a képeket. Ha viszont csak a bemutatásra szánt állományt vizsgálunk magunkkal egy addig ismeretlen előadó helyszínre, mindenképpen egyeztetnünk kell a technikusokkal, hogy milyen méretű vetítésre van beállítva a rendszerük. Ez a mi érdekünk, mert be lehet ugyan állítani a vetítési programot úgy, hogy az állományokat méretezze át az adott képmegjelenítőhöz, de a végeredményt tekintve akár komoly meglepetések is érhetnek bennünket. Még áttűnő nélküli program esetében is megnövekedik a képek betöltésének ideje, áttűnést használva pedig akadozóvá válhat az egymásba úszás. A kisebb méretű képek felnagyításakor a képek „szétesnek, kipixelesednek”, ami nagyon kiábrándító látvány. Átméretezés nélkül a vászon közepén árvalkodó kis képek lesznek nagyon

kiábrándítók. Az sem megoldás, hogy az ott lévő összeállítást konfigurálják át képeink méretéhez, mert a kevesebb képpontból álló állományok megjelenítése ugyanúgy minőségromlással jár. Ajánlatos tehát a meglévő képanyagot újraméretezni a bemutatás helyszínén rendelkezésünkre álló paraméterekhez.

Miután megismertük a bemutatás méretét, meg kell határoznunk a hosszabb képoldalhoz tartozó oldalarányukat. Ez lehet az alapnak tekinthető 3:2, azonban ha digitális kompakt kamerával készült állományt állítunk össze, már 4:3 lesz az oldalarányunk, de gondolkodhatunk a HD méretnek megfelelő 16:9-ben is. Nagyon fontos, hogy ha nem a teljes képet használjuk, hanem vágunk, megmaradjon a vágás után is képek egységes oldalaránya. Ez főleg az áttűnések miatt lényeges. Ha csak egyszerűen váltjuk a képeket, nem venni észre annyira, de az áttűnések közben nagyon zavaró az eltérő arányú oldalak egymásba úszása. Ha dia(po/digi)rámában gondolkodunk, csak a pontos méretegyezés jöhet szóba, hiszen ott a képek egymásután következése, az áttűnésekből születő új kép és ezek folyamata válik műsorrá a zenével képzett összhangban. Ezekben az esetekben szóba sem jöhet álló képek beszúrása, csak fekvő képekkel szabad megtervezni a műsort. Ha kézzel léptetett programot állítunk össze, lehetnek a sorozatban álló képek, célszerű azonban ezeknek a magasságát a rendszer függőleges felbontásához állítanunk. Ha áttűnő vetítést állítunk össze, az eltérő orientált képek közé iktassunk be egy vak (teljesen fekete) képet. Ha ugyanis a fekvő képek nem töltik ki a megjelenítőt függőlegesen – mivel oldalarányuk eltér attól – az állók azért ki fogják,

3:2 oldalarányú képek – a DSLR-ek képformátuma; és 4:3 oldalarányú kép – a digitális kompakt kamerák képformátuma

így az egymásba úszás nagyon zavaró. A váltás előtti kép lekeverése lehet gyorsabb, mint az alap áttünési idő, a vak kép álló idejét állítsuk 0 másodpercre, és a felkeverés ideje legyen azonos a lekeverésével. A kettő összege egyezzen meg az alap áttünési idejével. Ha a manapság divatos mozgató effektek (ki-be zoomolás, forgatás, orientált svenkelés) valamelyikét kívánjuk használni, a képet nagyobbra kell méreteznünk a lejátszó ablaknál. A szerkesztő programok engedik ugyan a felméretezést, de ez mindig a képminőség romlásával jár.

Válogassunk gondosan! ● ● ● ● ●

Kényes kérdés a képek összeválogatása. Ha valamiféle szakmai előadást illusztrálunk képekkel, az természetesen eleve meghatározza a képek mennyiségét és sorrendjét. Ha viszont élménybeszámolót, gyűjteményes anyagot mutatunk be, nagyon fontos szempont az előbbi. Tervezzük meg a műsor idejét! Az a tapasztalat, hogy 45-50 perc időtartamig tud az ember maradéktalanul koncentrálni. Ha ennél nagyobb anyagot akarunk bemutatni, mindenképpen két részre osszuk, hosszabb szünet beiktatásával. Az anyagot azonban nemcsak ennek függvényében kell összeválogatni. Hajlamosak vagyunk elfogultak lenni a saját képeinket illetően. Ami nekünk élmény, nem biztos, hogy másoknak is az. Legyünk kritikusak önmagunkkal szemben, és szigorúan szelektáljunk. Az első képekkel a bevezetés szakaszban keltsük fel a nézők érdeklődését, a tárgyalási szakaszban tartsunk egyenletes szintet, hogy ne lankadjon a

Fekvőt követő állókép áttünése

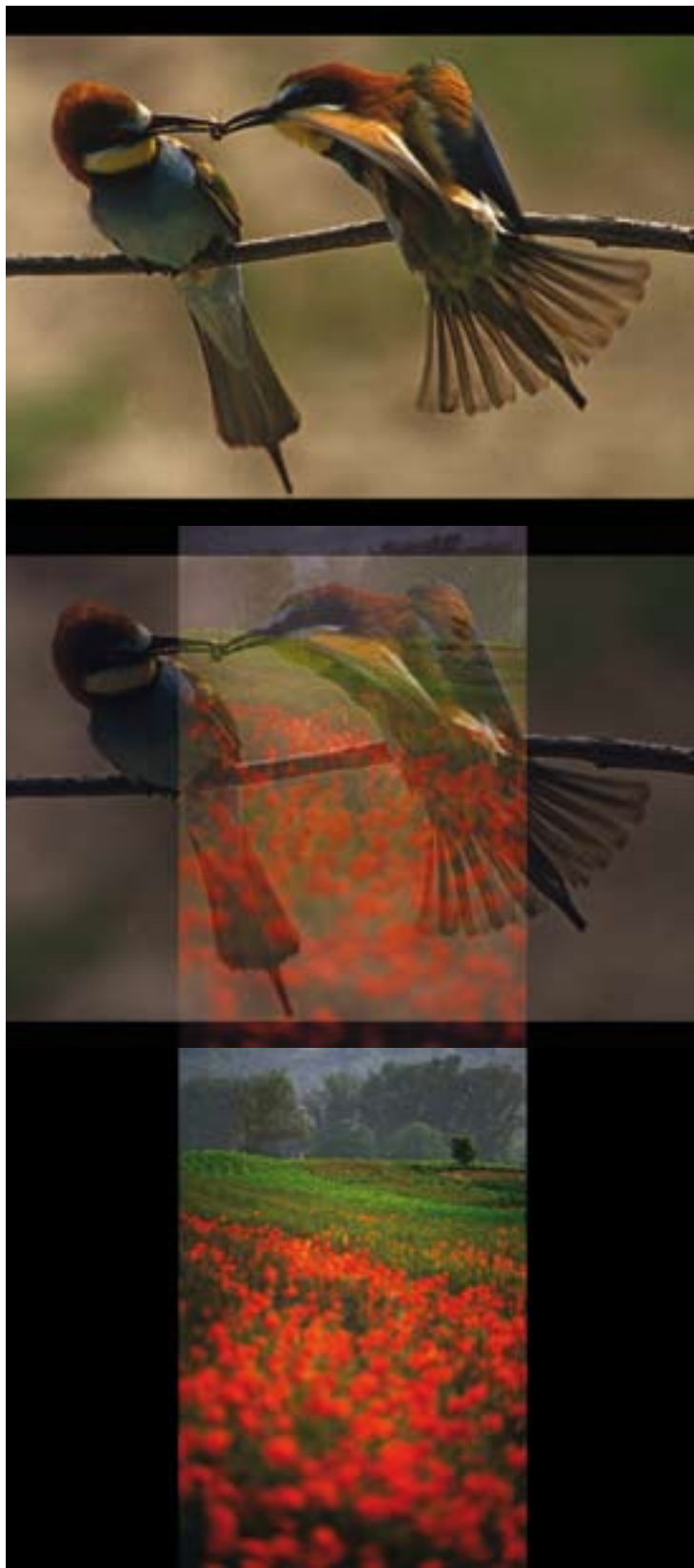

FOTO MOZAIK • 2010 augusztus

figyelem, és a végére, a befejezésre olyan képeket hagyjunk, hogy azt érezzék, bár még tartott volna tovább a vetítés. Még ha nem is diaporáma jellegű programot állítottunk össze, akkor is adjunk valami történelmi folyamatot a képeknek, ne ugráljunk szertelenül a témák között, találjuk meg az átvezetéseket vagy a kapcsolódásokat.

Nagyon fontos esztétikai szempontnak tartom még egy egyszerű, de áttünéses vetítésnél is az áttünések típusát. Hajlamosak lehetünk kihasználni a szerkesztő programok áttünési választékának a széles skáláját, de ez nagyon élvezhetetlenné teszi a műsort. Találjuk meg azt az egyet, amelyik az egész műsornak megfelelő, és csak azt alkalmazzuk. Bármennyire is hagyományosnak tűnhet, az átfedés (FADING) a legmegfelelőbb stílus. Ugyanígy bánjunk csínján a felesleges képmozgatásokkal!

Hangok és grafikák ● ● ● ● ● ● ● ● ● ●

Ha magyarul is akarunk, bánjunk óvatosan a zenei aláfestéssel. Automatikus vetítés esetén egyébként is nehéz magunkat meg az esetleges kérdezőket szinkronizálni a hang le- vagy felkeveréséhez. Ha van rá mód, inkább rögzítsük előre a kommentárt, és építsük bele a hangsávba. Ha nincs erre szakmai vagy eszköz hátterünk, akkor a kézi vezérlés marad, esetleg dvd vagy HD méretű mpg file konvertálása. Utóbbi lejátszásához azonban elég izmos hátországra van szükség. Ezt a lejátszás közben „pillanat állj!” helyzetbe lehet kapcsolni.

Nagyon fontos, hogy ne magarázzunk sokat egyegy képnél, mert az tovább látható esetleg, mint kellene. Elég gyakori tapasztalatom előadásokon, hogy arra érdemtelen kép mellé túl sok a szöveges kiegészítés, igazán jókon meg gyorsan átugrik az előadó. Ha zenei aláfestéssel vetítünk, amíg magarázunk, keverjük le a lejátszó hangját.

Műsorunkat indíthatjuk címmel, térképpel variálva, de ezekkel is mértékkel bánjunk. Jó illusztráció egy térkép, de ha már az elején túl sokat időzünk előtte, hamar odavész a figyelem, és topográfiai képességeinket se prezentáljuk túl hosszú ideig. Gondoljunk arra, hogy ez a rész inkább nekünk jelent igazán érdekességet.

A programba videó betéteket is tervezhetünk. Ha azonban ez külön programból fut, szétszabja a vetítés menetét. Vannak olyan szerkesztő programok, ahol az állóképekből és videó állományokból egy programot lehet összeállítani. Mivel a lehetőség elég sok, erre most nem térek ki, mert ez megér egy külön írást. Arra gondoljunk, hogy csak azért,

Juhos Foto
Éjjel - nappal
fotólabor

Online - képrendelés,
fotókidolgozás
www.juhosfoto.hu

Áttünésre hangolva

Diaporáma jellegű műsor összeállításánál nagyon fontos az egymásba úszó képek áttünése. Az egyszerűbb, de áttünésesre tervezett bemutatónál is akadhatnak olyan képpárok vagy sorozatok, amelyeknél érdemes a képeket egymásra hangolnunk. Ehhez a képeket a vetítésnél legalább 100-150 pixellel nagyobbra célszerű elölméreteznünk. A feladathoz nem elegendő az egyszerűbb képszerkesztő program, olyan kell, amelyben rétegeket lehet kezelni. A két képet helyezzük vágólapra, és egy új dokumentumba illesszük be őket. A vászon méretét (az alsó kép nem lehet háttér, az is réteg!) állítsuk át a vetítés méretére, és a felső réteg átlátszóságát csökkentjük le 50-70%-ra, vagy keressünk egy olyan rétegstílust, amelyben jól láthatóan elkülönül a két réteg. Mozgatással keressük meg ezek egymáshoz való viszonyának a legoptimálisabb helyzetét. Ha megtaláltuk, állítsuk vissza a felső réteget normál stílusba, vagy 100% (azaz teljesen átlátszó) átlátszóba, és a két réteget külön ki-be kapcsolva a SAVE FOR WEB paranccsal mentjük a megfelelő gyűjtő könyvtárba.

Érdemes elmentenünk azt a képet is, amelyiken az átmenetes állapot van. Azt beiktathatjuk az átmenetbe, így a legjellemzőbb ponton megnövelhetjük a láthatósági idejét. Ha találunk a két réteg között izgalmas rétegstílust, azt is elmentve különlegessé tehetjük az átmenetet.

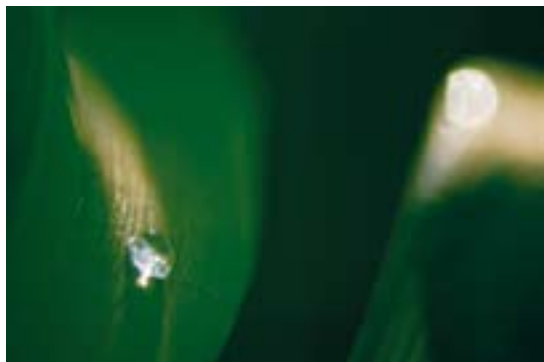
hogy bemutassuk, hogy videóztunk is, nem érdemes plusz veszélyt felvállalni. Csak olyan snitket vágjunk bele a programba, amelyek színesítik vagy kiegészítik a képek sorozatát. ▶

Szoftveres megoldások ● ● ● ● ● ●

Mindenképpen meg kell kérdezni, hogy a vetítés helyszínén milyen hordozót tudnak fogadni. Ha többfélet, célszerű nekünk is többféle hordozón vinnünk az anyagot, mindig adódhatnak előre nem látható problémák. A biztonság okáért ajánlatos a képanyagot külön is elvinnünk magunkkal. Sosem lehet tudni, mi jöhet közbe, és bár lehet, hogy az előre eltervezett anyagról készült, remekbe szabott, zenei aláfestéses programunkat valami

konvertálható többféle, akár áttűnéses „slideshow” is. Ha igazi áttűnéses, feliratozható és egyéb izgalmasságokat rejtő programot szeretnénk összeállítani, ahhoz annyi a lehetőségünk, hogy ennek a bemutatási keretét már alaposan túlléptem ezen a cikkben belül.

A bonyolultabb programokból konvertálhatunk önállóan futó exe file-okat, de videoállományokat is különféle típusban. Ez akkor lehet fontos, ha nem projektor-pc konfigurációval várunk bennünket, hanem dvd-tv összeállítással. ◀

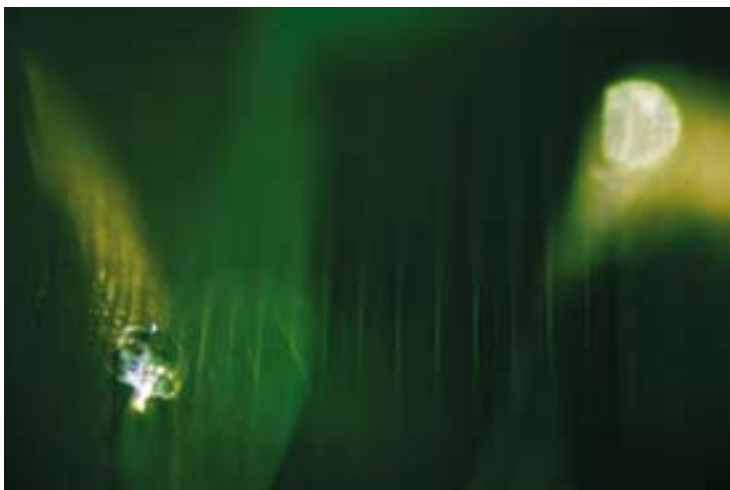

okból nem lehet lejátszani, a képeket azért még a Windows vagy akármilyen más operációs rendszer alapprogramjának számítógépes képnéző programban be lehet mutatni.

Végére marad az a kérdés, milyen kiterjesztésű állományban vigyük el programunkat. Ha szakmai jellegű az előadás, akkor valamelyik prezentációs programban érdemes előkészítenünk, hiszen azokban a legegyszerűbb a különféle grafikus kiegészítő ábrákat beszúrunk. Gondoljunk viszont arra, hogy generáljunk belőle hordozható, önállóan futó exe programot. Ha nincs a másik számítógépen telepítve ugyanaz a program, nem lehet majd a miénket sem lejátszani. Manuális vezérlésű előadásokhoz nekem nagyon bevált az IrfanView nevű, ingyenesen letölthető és nagyon egyszerű, kis helyigényű program. Kézi léptetésű vetítésekhez nagyon megfelel, a kurzorral egyszerűen vezérelhető minden. Az összeállításból egyszerűen

Pozicionált áttűnéshez az alap 800 pixelesre beállított hosszabb oldalhoz képest 900 pixelesre méretezett képek.

Lent ugyanaz az alapkép, de a felső réteg 100% átlátszó-ság mellett „hard light” stílusba van kapcsolva.

A cikk áttűnéseit bemutató program és további, kész műsorok a <http://fotovj.hu/fm> internetcímen érhetők el.

LéptetősprogramIrfanView-ból: <http://fotovj.hu/html/series/downloads/monostor.exe>

Zenei aláfestéses diavetítés: http://www.fotovj.hu/html/series/vertes_08/index.htm

Állókép és videó együtt: http://shami.hu/4_gallery/act/19/index.htm

Dia(digi/po)ráma: <http://www.fotovj.hu/html/series/shows/love.html>

FOTO MOZAIK • 2010 augusztus

Ha jót akar...

Danubia 500 mm F:8 teleobjektív

foto
MAZAIN
★★★★★
SEHR GUT

35 990 Ft

Szinte minden márkához!

Tesztképek letölthetők a www.fotomozaik.hu oldalról!

VICTORINOX

bicskák

MAG-LITE

lámpák

LEATHERMAN

multi-szerszámok

LENSPEN

objektív, CCD stb. tisztítóeszközök

www.FOTOMPIAC.hu